

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(1014)

216. posiedzenie
Komisji Ustawodawczej
w dniu 14 lipca 2009 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 kwietnia 2009 r. dotyczącego ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego i ustawy – Kodeks karny wykonawczy (sygnatura akt P 11/08).

(Początek posiedzenia o godzinie 12 minut 35)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Piotr Zientarski)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Otwieram posiedzenie Komisji Ustawodawczej.

Przedmiotem naszego posiedzenia jest omówienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 kwietnia 2009 r., który dotyczy ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego i ustawy – Kodeks karny wykonawczy.

Bardzo proszę panią mecenas Mandylis o zapoznanie nas z tezami rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego.

**Główny Legislator
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Beata Mandylis:**

Niniejszy wyrok, wydany w tym roku, 16 kwietnia, o sygnaturze P 11/08, stwierdził niezgodność z konstytucją art. 1 pkt 15 ustawy zmieniającej kodeks karny, kodeks postępowania karnego i kodeks karny wykonawczy. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przepisy te są niezgodne z art. 118 ust. 1 oraz art. 119 ust. 1 i 2 konstytucji przez to, że zostały uchwalone bez zachowania trybu wymaganego do ich wydania.

Przedmiotem niniejszego wyroku jest zmiana ustawy – Kodeks karny w zakresie art. 148 §2, ponieważ art. 1 pkt 15 w lipcu 2005 r. znowelizował art. 148 §2 w ten sposób, że nadał mu nowe brzmienie i przepis dotyczący przestępstwa kwalifikowanego zabójstwa, został zmieniony tak, iż dotychczasowa sankcja: pozbawienie wolności na czas nie krótszy niż dwanaście lat, dwadzieścia pięć lat lub dożywocie, została zmieniona w ten sposób, że sądy mogą orzekać tylko karę dwudziestu pięciu lat pozbawienia wolności lub dożywocia.

Trybunał Konstytucyjny zajmował się tymi przepisami jakby z dwóch stron. Z jednej strony merytorycznie i stwierdzono, że po nowelizacji z 2005 r. praktycznie sankcja za zabójstwo kwalifikowane w przypadku osób, które popełniły przestępstwo w wieku do lat osiemnastu, stała się sankcją bezwzględnie określoną. To znaczy sąd nie miał żadnej możliwości miarkowania kary, ponieważ jedyną karą, jaką mógł w takim przypadku orzec, była kara dwudziestu pięciu lat pozbawienia wolności. I właśnie na kanwie takiej sprawy Sądu Apelacyjnego w Krakowie została wszczęta sprawa przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Trybunał Konstytucyjny zakwestionował omówione przeze mnie przepisy z innej strony. Wskazał, że projekt ustawy, w wyniku której uchwalono w 2005 r. nowelizację kodeksu karnego nie przewidywał zmiany art. 148 §2, nie zawierał w tym zakresie żadnych propozycji. Owszem, podczas czytania w komisji nadzwyczajnej, włączono art. 148 §2 do dyskusji, natomiast po pierwszym czytaniu projektu nie została zgłoszona przez komisję nadzwyczajną żadna zmiana co do art. 148. Poprawka dotycząca zmiany art. 148 została włączona do nowelizacji podczas drugiego czytania, przy czym jej treść nie była przedmiotem odrębnej dyskusji w Sejmie. Komisja nadzwyczajna podczas rozpatrywania poprawek po drugim czytaniu zaproponowała Sejmowi odrzucenie tej poprawki, Sejm jednak poprawkę przyjął. Senat w trakcie debaty zaproponował odrzucenie zmiany art. 148 §2 i przyjął to. Niestety, Sejm w trakcie głosowania poprawkę Senatu odrzucił. Nowelizacja ustawy weszła więc w życie w 2005 r., wprowadzając określone brzmienie art. 148 §2. Obecnie Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że ustawa ta została uchwalona z naruszeniem zasady proporcjonalności, gdyż była to daleko idąca ingerencja ustawodawcy, która powodowała niezamierzone skutki i nie była konieczna dla osiągnięcia zamierzonego projektem celu, którym nie były zmiany dotyczące sankcji karnych, a jedynie zmiany dotyczące przemocy w rodzinie i stosowania przemocy wobec małoletnich.

Co mogę jeszcze dodać? To, że Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż interwencja ustawodawcy nie jest obligatoryjna. Jednakże w związku z tym, że były tutaj dosyć sprzeczne stanowiska stron w zakresie stanu prawnego obowiązującego po wejściu w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, część podmiotów, występujących przed Trybunałem Konstytucyjnym jako strony, opowiadała się za tym, żeby norma automatycznie odżyła. Ponieważ Trybunał zakwestionował jedynie przepis nowelizujący, a nie przepis nowelizowany, część podmiotów uważała, że skoro nowelizacja jest nieważna, przepis nowelizowany odżyje w sposób naturalny. Niestety, Trybunał Konstytucyjny nie przychylił się do tego stanowiska i stwierdził, że ponieważ norma ta dotyczy przepisów karnych, których obowiązywanie lub nieobowiązywanie, nawet w części, nie może budzić najmniejszych wątpliwości, o odżyciu przepisu musi decydować ustawodawca.

Stąd projekt, który tutaj zaproponowaliśmy. Jest on o tyle prosty, że dotyczy tylko i wyłącznie zmiany §2 w art. 148, która przywraca brzmienie przepisu sprzed nowelizacji z 2005 r. To wszystko. Dziękuję.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Czyli można powiedzieć, że niejako przywracamy poprawkę Senatu z 2005 r., która została odrzucona przez Sejm, i stąd wynika potrzeba powrotu do uregulowania tego. Bo rzeczywiście mogą się zdarzyć sytuacje, zwłaszcza co do małoletnich, że sąd chciałby orzec kary pomiędzy dwanaście a piętnaście lat pozbawienia wolności, a takiej możliwości nie miał.

Czy ktoś z państwa senatorów chciałby się wypowiedzieć? Nie.

W związku z tym przystępujemy do głosowania. Proponuję, żeby zwrócić się do marszałka Senatu o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w kształcie przedstawionym przez Biuro Legislacyjne.

Kto jest za przyjęciem propozycji? (6)

Stwierdzam, że projekt został przyjęty jednomyślnie.

Kto będzie przedstawicielem wnioskodawców?

Ja, jako przewodniczący, deklaruję, że będę sprawozdawcą. Chyba że są inne propozycje? Skoro nie ma, dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie komisji.

(Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 43)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851